
STÂNĂ

Revistă Profesională și de Cultură

**Organ al Oierilor din
întreaga țară**

*

MOTTO:

Doina e a noastră! Munților
noi le dăm viață și le mărim
farmecul ce au! Noi cunoa-
ștem glasul tainic al izvoa-
relor! Noi ne-am înfrățit cu
bradul!

DIRECTOR:
NICOLAE MUNTEAN
INVĂȚĂTOR

*

Redacția și Administrația: Poiana-Sibiului, Jud. Sibiu

„STÂNĂ“

ORGAN AL OIERILOR DIN ÎNTREAGA ȚARĂ

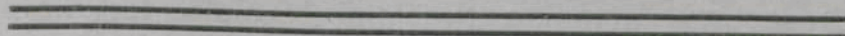
APARE ÎN FIECARE LUNĂ

ABONAMENTE:	
Pe un an	Lei 100
Pe 6 luni	„ 60
Exemplarul	„ 10

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
NICOLAE MUNTEAN
învățător
POIANA-SIBIULUI, JUD. SIBIU

CUPRINSUL:

Congresul oierilor din întreaga țară	<i>Nic. Muntean</i>
Spălarea vaselor la stână	<i>I. Dăncilă</i>
La Stână!	<i>George Negru</i>
Joc și cântec românesc	<i>Gh. Bogdan</i>
Cum putem afla puterea cheagului	<i>I. Dăncilă</i>
Colțul durerilor	* * *
Informațiuni	* * *

MOTTO :

Doina e a noastră ! Munților
noi le dăm viață și le mărim
farmecul ce au ! Noi cunoaștem
glasul tainic al izvoarelor !
Noi ne-am înfrățit cu
bradul !

Congresul oierilor din întreaga țară

Nic. Muntean

În economia națională un loc de cinste este al oierilor ! În istoria neamului una din cele mai frumoase pagini este a oierilor !

În primele rânduri ale harnicilor muncitori, cari în decursul veacurilor *au zidit palatul neamului și l-au împodobit cu odoare scumpe, se găsesc oierii !*

Ei au construit și *împlântat puternic în acest pământ stâlpii pe cari se înalță falnic clădirea !* Trainicii stâlpi ai palatului neamului sunt : *limba, credința, portul, cântecele, jocul și obiceiurile !*

În văile munților s'a vorbit curat limba strămoșească, s'a păstrat credința, s'a iscodit portul, s'au cântat dorurile, s'a încins jocul, chindisindu-se *totul* cu obiceiurile, cari tot în aceste văi s'au născocit.

Oierii au fost căraușii dorurilor sbuciumate ale fraților de pe amândouă părțile Carpaților.

Ei au fost premergătorii și pregătitorii în mare parte a *Unirii tuturor românilor !*

Prin ei s'a ținut aprinsă candela sfântă a iubirii de neam și frate și s'a întărit acea legătură tainică și sfântă, care a dărâmat și pentru alți români zidul Carpaților, unind pe veci, pe cei de-un neam și-o lege.

Că, Dobrogea este azi pământ românesc, oierilor mocani li-se poate mulțumi !

Atâtea și încă alte multe fapte mărețe, cari sunt strâns legate de numele oierilor și cari strălucesc în întunerecul zilelor ce oierii străbat sunt nestimate, cari ridică pe oieri în fața neamului și a țării.

Dar, oierii n'au numai trecut, care le face cinste și cu care se fălesc, sunt și-ai prezentului și le surâde un viitor!

Că, azi dibuiesc în întunerec uitați și părăsiți de toți este și vina lor. Că, ocupația lor este cea mai puțin luată în seamă și că, pușini se interesează de ea — fiindu-le aproape necunoscută — se atribuie lipsei de organizare a oierilor!

Că, cei mai de seamă scriitori și poieți ai neamului i-au cântat în scrierile și poeziile lor este fapt, care îi ridică și mândrește!

Că, oamenii zilelor de azi îi neglijează doare, dar nu-i descurajează!

Știu și le pare bine, ca buni români, că Statul a adus legi și-a cheltuit miliarde pentru promovarea diferitelor profesii, îi întristează însă adevărul, că pentru ei s'a făcut prea puțin, aproape nimic.

Oierii, cari întruchipează în ei cele mai alese virtuți ale neamului, au stat modești și au muncit cu răbdare în speranța unor zile mai fericite.

În timpul, care oierii și-au văzut liniștiți de treburi, alte profesii s'au adunat în diferitele orașe, au cerut și li-s'a și mai dat.

Ca tăcerea să nu se considere drept lașitate, sau să întărească convingerea falsă a unora că, oierii n'au nici un amar, am hotărât să ieșim din pasivitatea de până acum, din negură la luminiș și cu puterea pe care ne-o luăm din izvorul curat al faptelor ce ne aparțin și al rostului ce avem, să ne spunem și noi durerile și năcazurile în auzul țării, cerând să ni-se dea atențiunea de care suntem vrednici în baza istoriei scrise cu viața noastră, a folosului ce aducem economiei naționale ca producători curat români ai acestei țări!

Trupul nostru sângerează de multe răni, cari așteaptă să fie lecuite. Trebuie să ne arătăm doctorului și să-i spunem fără înconjur toate suferințele. Veți întreba: Cine este doctorul, care poate și are datorința să ne aline durerile? Răspund: Este guvernul țării!

El are obligația să ne asculte și să găsească leacul vindecător.

Vom demonstra cine am fost și ce suntem !

Nu ne vom sfii a-i spune, că odată eram sănătoși, frumoși și duceam viață fericită !

Azi suntem de nerecunoscut ; trunchiul sănătos de altădată al oierilor se clatină, că prea mulți viermi îl rod.

Trunchiul e slăbit, dar nu doborât și nici nu va cădea până va mai fi un strop de viață în el. Căzut nu va mai putea fi ridicat și nici înlocuit, căci oieritul nu se'nvață numai, pentru această ocupație trebuie să fii crescut.

Revista „Stâna” deschide greu, dar sigur lăsătoarea închisă. Prin scrisul ei năzuiește a lumina trecutul, a face cunoscut prezentul și a croi viitorul acestei ocupații.

Cearcă a aduna sub aripile sale ocrotitoare pe toți, cari se mândresc cu numele de oier, deci trebuie cetită, ajutată și răspândită !

Pentru a fi la înălțime și la locul unde trecutul și rostul nostru ne ridică, este nevoie :

1. Să ne cunoaștem toți dintr'un județ, apoi cei din județul A, cu cei din județul B, cei din Ardeal cu cei din Oltenia, Muntenia, Dobrogea, Moldova, Bucovina, Basarabia, Banat și Maramureș. Să legăm prietenie strânsă, bazată pe aceleași năzuinți și să ne înrolăm toți în șirul luptătorilor, pentru izbânda cauzei comune, pe care o reprezentăm și trebuie să o servim !

2. Să pășim solidari și hotărâți în fața țării și în auzul tuturor să spunem cine am fost, suntem și vrem să fim !

3. Să dovedim și convingem guvernul țării că, există o problemă a oieritului, care așteaptă să fie soluționată !

4. Să pretindem un tratament egal cu cele mai de seamă profesioni și să nu mai fim priviți cu indiferența de până azi !

5. Să luptăm cu mijloace absolut legale pentru a convinge țara, că am jucat un rol și avem un rost pe pământul drag, pe care l-am călcat în lung și în lat și l-am udat cu lacrimi de suferinți și bucurie!

Intreaga problemă a oieritului am socotit, că o servim cum nu se poate mai bine, adunându-ne toți oierii din întreaga țară în sfat, sau cum se zice azi în congres al oierilor.

Consecvenți hotărârii luate în absolut interesul oierilor și oieritului din toată țara, convocăm prin aceasta pe toți oierii în primul congres oieresc ce se va ținea în luna Noembrie 1935 în orașul Sibiu. Ziua și programul îl vom aduce din timp la cunoștința tuturor.

Cu această ocazie vom discuta pe larg toate chestiunile în legătură cu oieritul și vom indica și mijloacele de îndreptare.

Ne va vedea, auzi și va avea ocazia să ne admire țara!

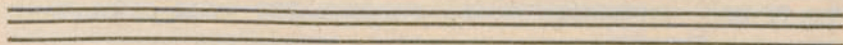
Congresul oierilor va impune prin ținută, port și discuții; și cum oieritul a fost prima ocupație a strămoșilor noștri și congresul va trebui să fie primul din punct de vedere românesc între toate congresele!

Nici un adevărat oier nu va lipsi dela congres; nu va da bir cu dezertorii dela datorie și trădătorii.

Viitorul oieritului stă în înțelegerea ce i-o dați. Puterea stă în noi!

Să ne ajutăm și Dumnezeu încă ne va ajuta!

Cu El mereu înainte!

Spălarea vaselor la stână

de I. Dăncilă.

În sfârșit, Sft. Constantin, așa de mult așteptat, bate la ușa oierului. Bacea tomnită deja din iarnă stă cu toate gata, băgate în desagi și așteaptă minuta să-i spună stăpânul ziua plecării la munte.

O telegramă vestește vinderea meilor și băcița după o noapte dormită „în râu sau la brădui“, e la stână.

Prima ei grije e să facă rânduială în stână și să pregătească vasele aduse din brădet, pentru muls, smolit, încheșat și facerea brânzei.

Intr'adevăr, pentru ca bucatele să iese cât mai bune, lucru de căpetenie, pentru o bace e curățenia. Curățenie în stână, în celariu și mai presus de toate curățenia găleților, trocilor de smolit, a bătăului căldării și în sfârșit a tuturor vaselor întrebuițate în stână.

Dacă o fată când coase la omărași, trebuie să aibă mâini curate, mătasă curată etc. apoi cu atât mai mult vasele în care se ține laptele trebuie să fie cât se poate de curate, dacă băcița vrea să aibă bucate bune și cari să nu se strice.

Bătrânii — cari aveau în simț grija curățeniei — știau foarte bine aceasta, și de aceea, pentru lumea aceasta, n'ar fi întrebuițat vasele laptelui și la altceva și nu le spălau cu orice apă și le păzeau lucru mare mai ales „de spurc“. Și aceasta e o explicație, pentru că brânza înainte era mult mai bună decât cea de azi. Lumea de azi, se zice, că s'a deșteptat și când bătrânii încă tot mai vorbesc „de spurc“, tinerii râd și sunt convinși, că clătind odată gălețile cu apă de izvor sunt curate și le poți întrebuița pentru orice. *Mare greșală.* Da, fetele de azi și uneori chiar băcițele întrebuițază „rușată“, poartă ciorapi de mătasă, acasă întrebuițază apă de scoc, cu fel și fel de murdării și spurcăciuni etc., toate fapte, cari denotă că, și-au pierdut mult din simțul adevărat al realității și al adevăratei curățenii.

Din cercetările bacteriologice ale scriitorului acestor rânduri, atât asupra untului cât și asupra brânzei de oaie, reiese că, din laptele de oaie se poate fabrica la munte, brânză și unt foarte curate și că dacă totuși — azi — se strică curând și capătă miros neplăcut, apoi cauza e infectarea, murdărirea cu diferite bacterii foarte dăunătoare (stricătoare), cari la început nu se află în lapte și cari ajung în lapte, de pe pereții găleților, trocilor, bătăului, căldării etc. Pentru a înlătura acest neajuns dela începutul lucrului, din primăvară și pentru a face bucate bune la gust și care să se țină, trebuie să se dea mai mare atenție curățirii vaselor din stână. A le spăla și clăti cu apă, numai până vezi, că nu mai este murdărie pe ele nu înseamnă că, vasele sunt curate. Nu. Vasele pot fi aproape tot așa de necurate ca la început. Microbii, ce fac brânza rea și să se strice, rămân pe pereții vaselor și noi nu-i vedem, pentru că sunt așa de mici încât abia măriți de o mie de ori, au mărimea unui punct. *Și tocmai aceste viețuți, ce nu se văd, joacă, mai ales la fabricarea brânzei, rolul de căpetenie.* Pentru a ne scăpa de ele trebuie să spălăm atât vasele de lemn cât și cele de tinichea așa fel, ca să le omorâm și aceasta o putem obține în modul următor:

1. Întâiu se spală bine gălețile sau celelalte vase cu apă rece, așa fel ca să se ducă toată murdăria ce se vede;

2. După aceea se vor spăla cu apă cu sodă caldă (sau leșie), frecându-se bine cu o perie sau cu un postav de lână;

3. În al treilea, se vor clăti cu apă ce fierbe, sau mai bine se vor opări, adică se va turna apă ce fierbe în vase, în care se va introduce o piatră fierbinte, se vor acoperi apoi cu un țol și se vor lăsa așa cel puțin un sfert de ceas. În acest mod aburii, ce ies vor omori toate bacteriile și astfel vom avea cu siguranță vase curate.

În loc de apă caldă fierbinte, se poate întrebuința foarte bine *zer dulce* (acru niciodată) urdit și fierbinte,

având acelaș efect sau mai bun decât apa. Acest zer nu se mai dă însă ca hrană animalelor;

4. Vasele astfel opărite *nu se vor mai clăti cu apă rece*, ci se vor pune cu gura 'n jos direct la uscare în un loc svântat, sau dacă nu, se lasă mult direct la soare. Nu se vor pune însă la uscare nici într'un caz cu gura în sus, căci în acest caz se uscă greu și se așează praf în ele, deci murdărie.

Spălarea numai cu apă rece nu e de-ajuns, numai opărirea singură la fel. Vasele vor fi adevărat curate numai după spălarea cu apă rece, apoi spălarea cu apă cu sodă și pe urmă clătite sau opărite cu apă fierbinte.

După uscare — dacă se poate — să se așeze tot cu gura în jos în un dulap sau pe polițe curate.

Astfel urmând băcița, dela început până la sfârșitul toamnei, va avea vase curate și va face sigur bucate bune, spre bucuria stăpânului și cinstea și lauda ei.

La Stână!

I.

*De vrei să trăiești o clipă departe de a zilei povară
Du-te la stâna din vale 'ntr'o feerică seară de vară;
Te va primi râul în cântec și mieii ca floarea de Mai,
Te va primi baciul glumeț, ce păstrează curatul grai!*

II.

*De vrei să auzi o doină, sau cântec săltăreț,
Un moș curat la suflet, sau junele glumeț,
O datină curată și portul neschimbat
La Stâna veche'n vale toate s'au păstrat.*

GEORGE NEGRU.

Joc și cântec românesc.

De câteva zile Dinu nu mai coborâse în Lotru. Oile la care ciobănea el veneau regulat, supravegheate numai de Mitruț, un copilandru de vre-o 13—14 ani, strungarul stâinii. De ce lipsea? Ce se întâmplase cu el? „Dacă ar fi bolnav sigur m’ar anunța. O ceartă cu stăpânii care să-l facă „să arunce bâta în târlă“ încă nu putea fi căci Dinu își iubea mult stăpânii și ei așisderea pe el. Li slugise mulți ani în șir fără să aibă vre-un schimb de vorbe măcar. Și apoi firea lui blândă și împăciuitoare, chiar de s’ar fi ivit vre-un conflict, ar fi știut să-l împace fără ceartă și supărare. Totuși ceva trebuia să fie.“ Intr’o dimineață am așteptat să coboare Mitruț cu oile, hotărât să aflu dela el ceva despre soarta lui Dinu. L-am luat pe departe și cu binișorul.

— Să ai noroc Mitruț.

— Bună dimineața domnule.

— Iar ești singur cu oile?

— Iar, răspunse el scurt dar mândru că avansase așa de repede dela gradul de strungar la cel de cioban. Și ca să dea și mai multă însemnătate acestui fapt, se rezemă încrezător în bâta lui de lemn de corn, își ridică mai sus căciula cu fund rotund lăsând să se vadă mai bine ochii aceea mari și pătrunzători ca două faruri în noapte, cu cari mă privea țintă.

— Dar Dinu unde-i?

— Nenea Dinu? Dumnezeu știe pe unde umblă și ce face. Pleacă dimineața după ce scoatem oile din strungă și nu mai vine până seara când le băgăm iar. Auzeam că vrea să facă mâine „nedee“ aici în Lotru. Pe semne chiamă feciorii și fetele...

Am aflat destul dela Mitruț. Dinu pregătea o surpriză. M’am hotărât să o aștept prefăcându-mă că nu știu nimic...

Duminecă.

Cerul era senin „ca oul“ fără pic de nour. Soarele săgeta pământul cu raze luminoase și calde ca o vâpae de cuptor. Aceste raze, frumoase ca niciodată par'că, se împleteau minunat în dimineața aceea de vară cu ciripitul suturelor de pasări ce-și uscau în dogoarea lor penele udate de picurii de rouă.

La casa cea mare de peste părau, zarvă mare. Dinu, ajutat de doi ciobani și câțiva copii, aranja în pridvorul de sus, ca pentru primirea unui om mare. Unul, cu o mătură lucrată din câteva ramuri de brad, mătura scoțând un enorm nor de praf. Altul astupa cu grije câteva spărturi în podea; iar Dinu dichisea scările și pridvorul cu ramuri de brad și câteva buchete de flori de munte adunate de copii. Și când totul fu terminat, Dinu mai inspectă odată casa, își frecă mâinile râzând, semn că totul era așa cum voise el, șopti ceva celor doi și se îndreaptă spre canton. Ne-am întâlnit și ne-am strâns mâna ca doi prieteni vechi.

— Azi scoatem jocu' în Lotru, se grăbi el să-mi lămurească scopul pentru care s'au făcut pregătirile la casa cea mare.

După masă începură să coboare din toate părțile spre Obârșa Lotrului feciori și fete — ciobani și băcițe — îmbrăcați în haine de sărbătoare. Feciorii, prinși în șir de pe după cap, veneau cântând desvelind în fața seninului din ziua aceea, un ascunziș al sufletului lor:

*Du-te mândro cât de mult
Că eu cu dorul te-aduc.*

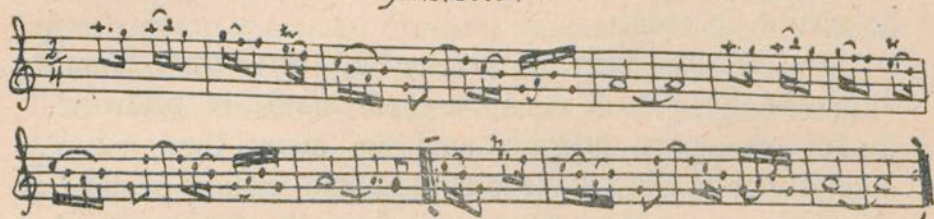
Fetele se țineau în urma lor, șoptind între ele vesele și mulțumite.

În puțin timp pridvorul fu plin. La început Dinu dădea semne de neliniște. Aștepta pe cineva. Dinspre lac se vedea venind grăbit o fată. Era Mia. Dinu îi ieși întru împâmpinare...

Doi flăcăi își făcură semne discrete din ochi. . . .

Cel dintâiu își struni fluietul Dinu și deschise seria jocurilor printr'o „*jienească*“. Cei de față se prinseră îndată perechi și se învârteau, întâiu lin apoi tot mai furtunos, în ritmul cântecului pe care Dinu îl slobozea plimbându-se printre perechi.

jienească.

„Jieneasca“ e cântecul și jocul specific al locuitorilor din Valea-Jiului, porecliți de ciobanii mărgineni „Jieni“. De aci și numirea de jienească. Ei sunt cei mai meșteri cântărți ai jieneștilor, iar de jucat nimeni nu-i întrece. Ciobanii mărgineni cari trăiesc de multă vreme în munții din regiunea lor și cu ei și-au însușit acest minunat joc românesc. Azi ei îl execută aproape tot așa de bine și corect ca și Jienii.

În fond jocul e simplu. Se execută cu pași de hațegană însă într'un tempo mai rar. Dacă ar fi ca totuși să facem o mică deosebire între una și alta, e necesar să relevăm o figură în plus a jieneștii, figură care se execută în pași mărunți și repezi. (Două mișcări într'un timp al cântecului.) Când jucătorii sunt în vervă, joacă jieneasca „ca pe după cârlige“ (Promenadă ca la hațegană). Atunci jocul și melodia sunt presărate încontinuu cu fel de fel de strigături care de care mai interesantă, mai originală și adeseori pișcătoare.

Jienii: *Vai săracu Poinaru*
Cum îi zdrăncăne amaru.
Săraca Poinărița
Cum îi zdrăncăne crătînța.

Poinarii: *La Jiana fă-i cu geana*
Că te pricepe sărmana.

Iar pentru Dinu, pe fața cărui curgeau șiroaie de sudori strigau :

Feciorii : *Vai săracu cum mai zice
Fetele gura i-o mănțe.*

Fetele : *Zi țigane, zi drăguț
Că desară te descuț
Și-ți pun picioarele 'n șurț.*

Feciorii : *Duceți-vă 'n călcătură
C'o să-l lăsați fără gură.*

Melodiile jieneștilor au în aparență un caracter vesel. În fond însă, aproape toate sunt construite în game minore, cu expresie tristă, adeseori dureros de tristă. Număratele apogiaturi, triluri, mordenți etc. ce împodobesc melodia, fac culegerea lor foarte anevoioasă deși ele constituiesc un minunat material pentru culegătorii și cercetătorii cântecului nostru popular.

Excluzând doina, cred că jieneasca e unul dintre cele mai frumoase și mai dulci cântece populare românești. Și ar fi un păcat mare dacă acest cântec al ciobanilor noștri — rupt și el ca și doina din sufletul acestui neam — mai curând sau mai târziu, datorită puternicei influențe a cântecului strein de sufletul nostru și a altor împrejurări, va trebui să dispară. Este de datoria noastră a tuturor celor ce simțim cu adevărat românește să-l păstrăm ca pe o comoară scumpă a neamului și e de datoria culegătorilor și în special a „Societății Compozitorilor Români“ să se înterezeze de soarta acestor cântece.

Prin culegerea și studierea lor, sunt sigur că s'ar aduce o minunată contribuție muzicii noastre naționale românești.

Inv. Gh. Bogdan

(Va urma)

Cum putem afla puterea cheagului

de I. Dăncilă.

Pe lângă priceperea băciței, curățirea vaselor la munte ș. a., reușita unei bune brânze depinde foarte mult de cheag și închegarea laptelui.

Fiecare fel de brânză cere un anumit cheag : cheag de rânză, cheag praf, sau din sticlă. Apoi unele brânzeturi trebuie să stea la închegare o jumătate de ceas, altele un ceas, altele și mai mult. Iată deci că și durata de închegare hotărăște calitatea brânzei, căci dacă laptele stă mult la închegare se răcește și știut este că, din o brânză lucrată rece mustește săptămâni întregi și la s'ârșit se întărește așa de tare, de nici cu toporul n'o mai poți tăia, iar dacă laptele stă prea puțin la închegare, brânza va fi lucrată prea caldă și în acest caz va ieși prea slabă, căci tot untul se duce în zer. Deci nepotrivire și în un caz și în altul, sau cu alte cuvinte bucate rele.

Această nepotrivire provine de multe ori din cheag, care variază foarte mult ca tărie, de aceea băcița trebuie neapărat să cunoască puterea (tăria) cheagului, dacă vrea să facă bucate bune. Aceasta o poate ști făcând proba de tăria cheagului, ori de câte ori începe un cheag nou.

Iată în câteva cuvinte cum se poate afla ușor și sigur puterea cheagului și deci cum se poate socoti cantitatea de cheag ce trebuie dată laptelui, pentru a se închea în timpul voit :

Se ia o lingură mare, sau un „caic“ cum se mai numește, în care cu o lingură (lingură cu care se mănâncă) se măsoară cincă linguri de lapte și o lingură de cheag, ce se amestecă cât mai repede și bine. Se observă — cu foarte mare grijă — câte secunde trec până laptele din caic se încheagă, adecă se îngroașe. Timpul de închegare se determină citind secunde pe un ceas, sau mai bine prin numărare. Se înseamnă bine câte secunde au trecut sau *numărul* până la care s'a

numărat (care sunt secunde) și-l scrie sau ține minte, până întrebuințează cheagul respectiv.

La închezare se uită câte litre lapte are la închezat. Înmulțește numărul litrilor de lapte cu numărul de secunde obținut la proba tăriei cheagului (făcută în caic), și numărul rezultat îl împarte cu 9000.

Dar, un exemplu ne va lămuri și mai bine.

Presupunem, că pentru închezarea laptelui din caic, au trebuit 9 secunde sau am numărat până la *nouă* și că pentru închezare avem 100 litri lapte. În acest caz facem următoarea înmulțire și apoi împărțire: $100 \text{ (l. lapte)} \times 9 \text{ (sec.)} = 900$; $900 : 9000 = 0.1$ litri cheag sau pentru 100 litri lapte ne trebuesc cca 1 dcl cheag, pentruca laptele nostru (100 l.) să se închege în o jumătate de ceas.

Băcița sau baciul va face deci totdeauna socoteala cât cheag îi trebuie, știind după gălețile de lapte cât lapte are la închezare.

Oricare ar fi timpul ce laptele se lasă la închezare, cantitatea cheagului se va putea afla făcând proba în caic și avându-se în vedere următoarea socoteală generală:

Cantitatea laptelui de închezat (litri) înmulțit cu *numărul secundelor* (sec. în care proba s'a închezat) se împarte cu *numărul lingurilor* (de la proba de închezare, 5) înmulțit cu *timpul la care laptele se lasă la închezare* (acesta transformat în secunde) sau în exemplul de mai sus aplicând formula ultimă vom avea:

$100 \times 9 = 900$; $5 \times 1.800 (30' \times 60'') = 9000$; deci $900 : 9000 = 0.1$ l. cheag pentru 100 l. lapte, ce se lasă 30 minute la închezare.

Căldura laptelui, atât la aflarea puterii cheagului, cât și la închezare, va fi aceea a laptelui proaspăt muls.

Colțul durerilor

În legătură cu valorificarea lânii, dl director al revistei a înaintat d-lui Ministru al Agriculturii și Industriei și Comerțului următorul

Memoriu - Protest :

Domnule Ministru,

Am luat cunoștință din ziarul „Universul” cu data de 2 Mai crt. de prețurile fixate pentru diferitele soiuri de lână indigenă, precum și de tehnica valorificării ei.

Nu ne putem stăpâni, Domnule Ministru, să nu dăm expresie durerii ce încearcă oierii țurcânari, precum nu ne putem ascunde mirarea și totodată adâncă părere de rău, că la fixarea prețurilor oierii adevărați — cari ziua-noaptea, pe vreme frumoasă și furtunoasă, vara și iarna, pe ploaie și vânt, stau lângă oi și încrestează pe răboj durerile ce trec, în speranța unui viitor mai bun și pentru ei și economia lor moștenită din moși-strămoși, împreună cu atâtea suferinți, — n'au fost chemați și ascultați.

Au fost judecați fără să fie întrebați și fără să li-se se deie puțința de a se apăra.

Au fost cu totul neglijați și de data aceasta, așa cum se știe de sute de ani.

Recunoaștem că, Guvernul a luat o bună și dreaptă măsură, dispunând încheierea contractului de vânzare-cumpărare a lânii indigene. Prin aceasta s'a făcut, hotărât, un pas înainte pentru promovarea creșterii oilor și se încurajează oierii, cari vă sunt mulțumitori pentru această atenție dată lor și economiei ce au, oieritului.

În ceea ce privește însă prețurile și în special al lânii țurcane, fie-ne permis, Domnule Ministru, a vă aduce la cunoștință, că oierii țurcânari se consideră nedreptățiți din motivul, că s'a fixat pentru lâna lor un preț cu 40% inferior prețului hotărât pentru lâna țigaie, ori acest procent-diferență, după cum arătăm în continuare, nu a existat niciodată între aceste 2 soiuri de lână.

Acest procent în minus este prea mare și lipsit de raportul din timp de pace, neținându-se cont nici de faptul că, cheltuielile cu întreținerea oilor sunt aproape la fel pentru oile țigăi și oile țurcane.

Din ancheta pe care am făcut-o între oierii țigărari și țurcănari am putut constata, că lâna țigaie se vindea în vechiul regat în timp de pace cu Lei 0.70—0.80 per kgr., iar lâna țurcană se vindea în Ardeal cu 35 creițari și peste, adecă cu Lei 0.70 per kgr., nemai socotind diferența în plus între coroană și leu. Rezultă, că aproape nu exista diferență între aceste două soiuri de lâna, iar procentul care reprezenta uneori mica diferență nu atingea cifra de 10%. Această diferență, cu mici excepții, s'a menținut și în decursul războiului, precum și după război, când în unii ani a crescut în favorul lânii țigaie cu aproape 20%, dar au fost și ani când lâna țurcană a fost chiar mai scumpă decât cea țigaie.

În Ardeal lucrează și azi cam aceleași fabrici — se înțelege, mărite — cari au lucrat și înainte cu ani de zile și credem că, aceeași situație este și în vechiul regat.

Ne întrebăm, Domnule Ministru :

Dece atunci avea căutare și era bună și lâna țurcană, pe când azi aceeaș oamenii o refuză? Este interesul anumitor inși să reducă la zero acest produs, speculând astfel munca istovitoare a oierilor. Greșala este însă, Domnule Ministru, că sunt ascultați și se cântă pe placul lor, iar păcatul este al oierilor, că nu sunt organizați.

Oierii toți își dau seama că, lâna țigaie este mai fină decât cea țurcană, dar știu și aceea, că și lâna țurcană este indispensabilă, cum nelipsită a fost și în trecut. Este tendința de a neglija și a diminua rostul acestui produs național, și le vine cu atât mai greu oierilor, când această tendință este pecetluită oficial.

Această aprobare oficială doare, Domnule Ministru, pe oierii țurcănari, cari își văd redusă valoarea alergărilor reprezentând munca lor, sub adevăratul preț, care nu acoperă nici prețul de producție, necum să aducă ceva câștig.

Toți oierii s'au bucurat sincer de cuvintele Regale rostite în auzul membrilor guvernului în ziua anului Nou 1935 și le au și azi în inima lor: „Va trebui să ne unim toate puterile spre a face ca produsele noastre naționale să fie rentabile, căci economia este un lucru de toate zilele și dacă producătorul nu-și găsește un mic câștig, nu poate să existe pentru el nici indemn“.

Deasemenea știm, că în programul Partidului N. L. este un alineat, care glăsuește cam astfel: „Partidul N. L. se va îngriji și va da o mai mare atenție comunelor de munte“.

Prețul fixat pentru lâna țurcană nu aduce câștig și deci nu satisface dorința Regelui.

Comunele de munte își vor duce amarul și acum și de acum încolo, cum au învățat, iar economia de oi se ruinează.

Și este păcat, Domnule Ministru, să se piardă cea mai veche ocupație a românilor, de cari și de care se leagă atâtea mari lapte și amintiri, scumpe neamului întreg!

Oieritul este împreunat cu greutateți ce nu se pot descrie. Rodul muncii lor este zărul, căci smântâna e a altora. Unul din sutele de cazuri vă va edifica, Domnule Ministru, și anume:

Anul trecut lâna țurcană a fost cumpărată de unii fabricanți cu 22—26 Lei per kg., pe care tot ei au revândut-o — așa suntem informați — cu Lei 44 per kgr. și chiar mai mult.

Azi, cu prețurile fixate, tot numai ei câștigă.

Prețurile fixate nu stau în raport cu puterea de consumație a fabricilor și nici în raport cu greutatețile ce oierii îndură.

Înțelegem atenția binevenită și îmbucurătoare ce se dă creșterii oilor țigăi, aceasta să nu se facă însă în detrimentul altor oieri, a țurcănarilor, ale căror oi s'au dovedit cele mai potrivite regiunilor de deal și munte, și care rasă nu a fost încă înlocuită cu alta mai selectă, — și tot atât de nimerită regiunilor de deal și munte.

Până dorința de înlocuire nu va fi fapt credem, Domnule Ministru, că oierii țurcanari nu trebuiesc loviți, căci au fost și sunt și azi folositori multor milioane de suflete flămânde și înghețate, mai modeste în pretențiuni și mai curate în intențiuni.

În baza acestor considerațiuni și pentru a fixa prețul lânii țurcane la cel recunoscut de toți oierii, cari nu trebuiesc despărțiți în 2 tabere: favorizați și mai puțin, vă rugăm, Domnule Ministru, să binevoiți a reveni asupra prețului fixat pentru lâna țurcană și a-l fixa dela 33 lei per kgr. la 44 lei per kgr., preț cât de cât remuneratoriu și care reprezintă în minus față de lâna țigaie 20%, procent neajuns până azi.

Poiana-Sibiului, 8 Mai 1935.

Președintele oierilor:
NICOLAE MUNTEAN.

* * *

Suntem informați că anume oieri, — al căror nume îl retăcem — au trecut în seara zilei de 16 Martie crt. cu 80 noatini prin com. Ghirbon din jud. Alba având direcția comuna Berghin, la câțiva kilometri de prima și tot în același județ.

Locul înghețat și acoperit de zăpadă! Pășune ca'n palmă pe hotar, cât și pe șanțuri.

Iși mânau bieții năcazul spre com. Berghin, pe drumul care servește ca mijloc de comunicație pentru toți călătorii.

La un moment dat le ies în cale jutarii satului Ghirbon și tam nesam pretind dela dânșii 50 bani de fiecare noatin. Oamenii — cum era și firesc — n'au vrut să plătească, pe simplul motiv, că mergând pe drum n'au cauzat nimănui nici-o pagubă. Hienele nu s'au lăsat convinse, ci au hotărât pe loc: Ori dau banii, ori îi străpung cu furcile!

În fața acestei sentințe adusă de inși, cari se numesc cu numele celor ce ies la drumul mare, au fost nevoiți oamenii a-și scotoci chimirele și a plăti taxa de circulație impusă lor de jutarii republicei cu numele

de comuna Ghirbon, care se vede are alte legi de cât cele ale tuturor românilor.

* * *

Tot în Ghirbon. În dimineața zilei de 17 Martie crt., au trecut prin aceiaș comună alți oieri, cari mânau 120 oi cu miei tot spre com. Berghin, jud. Alba. Cam la 100 pași după ce au ieșit din Ghirbon spre Berghin, le-au oprit calea 2 jutari din Ghirbon — credem aceiaș din ziua de 16 Martie. Le-au pretins și acestora 50 de bani pe oaie, pentru că mânați de suferință au îndrăznit să calce pământul sfânt al republicei Ghirbon, căci pentru altceva, suntem informați, n'aveau pentruce.

Oamenii s'au opus, argumentând, că n'au făcut pagubă și n'au stricat nimănui nimic, cât pentru trecerea pe drum nu cunosc legi, să le impună taxe.

Cei doi viteji, cari ies în calea călătorilor și storc de pe ei bani de tăbac și rachiu au prins un miel. Oierii nu i-au lăsat să-l ducă. Plini de mânie cei doi viteji în timp de pace, s'au repezit cu bâtele-furci asupra călătorilor și au bătut bine pe unul din oieri, cauzându-i răni destul de serioase la cap.

Amărăți bieții oameni și cu oile flămânde — greu-tăți ce puțin le înțeleg — s'au întors în comună să caute dreptate. S'au dus la primărie și s'au plâns primarului. Primarul omul zilei pentru cari legile sunt simple hârcioage, a răs de isprava supușilor săi și a încasat frumușel dela nenorociții oieri suma de Lei 60. Și bătuti și cu banii luați!

Rănitul un bun și harnic oier, n'a putut suferi această batjocură în țara lui și s'a dus la Alba-Iulia, unde s'a prezentat dlui Prefect Vulc, să se plângă. Vă înșelați iubiți cetitori, dacă credeți, că dl Prefect s'a deranjat să-l asculte, deși celce voia să se plângă a adus prețioase servicii electorale dlui Vulc.

Supărat s'a dus omul la Legiunea de jandarmi. Aci a fost primit și ascultat. Legiunea a ordonat anchetă, care tare ne temem va avea soarta mai tuturor anchetelor ordonate contra oamenilor zilei.

Cel bătut și cu punga ușurată a dat în judecată pe cei doi viteji din Ghirbon.

Sperăm, că justiția va pedepsi pe ceice disprețuind legile țării își fac legi proprii prin cari exploatează și nenorocesc în bătăi pe călători.

* * *

Oierii din Loman, jud. Alba s'au plâns directorului nostru, că pentru 5 munți ce au în arendă dela Stat, plătesc anual peste Lei 50.000— impozit.

Așa nu se încurajează oieritul!

Drept ar fi, să se plătească impozit după suma arenzii, acesta fiind venitul muntelui în ce privește pe oier.

Dealtfel asupra acestei chestiuni vom mai reveni.

Oierii din Loman vor înainta cerere dlor ministrii de Agricultură și Finanțe cerând să fie impuși după suma arenzii și la agricol.

La congresul din toamnă se va discuta și această chestiune.

În prezența d-lor Miniștrii Lapedatu și Cancicov și sub prezidiul d-lui Ministru Lapedatu, s'a ținut în ziua de 25 Aprilie crt. în sala mare din palatul Prefecturii Sibiu, o conferință cu toți șefii de autorități spre a se cunoaște la fața locului nevoile locuitorilor din județ.

Directorul nostru în scurte dar convingătoare cuvinte a arătat suferințele oierilor și a supus aprecierii d-lui Ministru Cancicov, următoarele chestiuni, cerând o favorabilă a lor rezolvare:

1. Valorificarea lânii.
2. Pășunatul în păduri și plantații.
3. Impozitul.
4. Șanțurile.
5. Vânatul în Munți.
6. Taxe.

Fiecare punct a fost dezvoltat pe scurt și susținut.

Dl Ministru s'a arătat înțelegător al nevoilor oierilor și destul de binevoitor.

Suntem în așteptarea dispozițiilor ce se vor da!

INFORMAȚIUNI

Di director al revistei a cercetat în ziua de 26 Aprilie pe oierii din comuna Vale jud. Sibiu, cărora le-a vorbit despre toate chestiuni'e ce interesează oieritul și despre obligația ce au, în interes propriu, de a se organiza.

În ziua de 1 Mai crt. a fost târg de oi în Sibiu. S'au prezentat oi puține; oi de rudă n'au fost.

Camera de Agricultură a județului a dat unui număr de oieri premii de încurajare în suma de Lei 2500.

Este un bun și lăudabil început.

În ziua de 24 Februarie crt. a luat ființă în comuna Sadu, jud. Sibiu, „Reuniunea oierilor din Sadu“.

În această zi s'a făcut și constituirea, alegându-se comitetul și cenzorii.

Din comitet fac parte: D. Bunea, preot, președinte de onoare, Irimie Dăncăneț, președinte, Ioan Barb, vice-președinte, Nicolae Veștemean, cassar, membrii: D. Botărel dir. școlar, Nicolae Sandru, D. Bolătă, D. Șandru, Constantin Dăncăneț, Ioan Drăghici, Ilie Popica, Dumitru Simțion și Ion Foficaș. Cenzori: Ion Stoica, Dan Dăncăneț și Dumitru Hanea.

Comitetul a ținut ședință în ziua de 2 Aprilie crt. cu următoarea ordine de zi:

1. Verificarea casei pe luna Martie crt.
2. Aprobarea luării în arendă a Muntelui „Șoimelul“ dela comuna Mohu.
3. Fixarea unei taxe de oaie pentru a lua în arendă un munte și dela comuna Bungard.

Dorim noiei surori viață lungă și rodnică pentru înflorirea oieritului și bunăstarea oierilor.

Comitetul Reuniunii oierilor din com. Poiana-Sibiului a ținut ședință în 27 Aprilie crt., discutând mai ales asupra prețului și tehnica valorificării lânii. S'a hotărât trimiterea unui memoriu în care să se ceară un preț pt. lâna țurcană cu 20% sub cel stabilit pt. țigae, adică 44 Lei de kg.

Suntem informați, că și anul acesta au sosit în țară polonezi cari fac cumpărături de oi țurcane. Caută oi tinere, bine dezvoltate și cu lâna frumoasă.

Am înțeles, că au cumpărat din comunele de oieri Loman și Purcăreți, jud. Alba, plătind până la Lei 1500 pe pereche.

Siliți-vă a ține oi țurcane de rasă și îngrijiți-le bine, căci o să aveți totdeauna bun venit după ele.

În Nrul trecut al revistei am publicat memoriul înaintat de Directorul nostru dlui Ministru Sassu referitor la valorificarea lânii. În legătură cu acest memoriu am publicat și circulara Uniunii Camerelor de Agricultură trimisă Secțiilor județene pentru centralizarea cantității de lână țurcană pe județ.

În „Universul“ din 12 Aprilie 1935 cetim:

Fixarea prețului lânii

După propunerea dlui ministru de agricultură de acord cu ministrul de industrie s'a fixat prețul lânii țigaie din recolta nouă la 55 Lei Kgr., iar pentru celelalte feluri de lână, în proporție cu prețul lânii țigaie. Acest preț va fi luat de bază în tratativele ce va duce ministerul de războiu cu fabricanții de postav, pentru nevoile armatei.

Aducem la cunoștința oierilor, că dl director al revistei a trimis în 20 Aprilie 1935 următorul Memoriu dlui Ministru Sassu:

Domnule Ministru!

Delegația economică a Guvernului a fixat prețul lânii țigaie la Lei 55 per Kgr., fapt care a produs satisfacție și mulțumire în rândurile acestor oieri.

Cu multă durere s'a constatat însă, că prețul lânii țurcane nu a fost fixat, deși majoritatea absolută a oierilor sunt țurcănari și lâna le este venitul cel mai sigur, dacă în legătură cu această ocupație, se poate vorbi de siguranță.

Munții Carpați, văile și hotarele diferitelor comune sunt păscute de ei.

Numărul oierilor, cari se hrănesc din produsele acestor oi este foarte mare. Socotim Domnule Ministru, că a fost numai o trecere cu vederea atunci când prețul lânii țurcane nu a fost fixat.

Suntem pe deplin convinși, că nu a fost nici intențiunea On. Guvern de a susține pe unii din oieri și a lăsa în grija sorții pe alții.

În consecință și pentru a face dreptate pentru toți, Vă rugăm Domnule Ministru să binevoiți a fixa și prețul lânii țurcane, care nu poate fi altul decât Lei 44 per Kgr. adică 20% mai ieftină decât prețul per Kgr. al lânii țigaie, diferență ce oierii țurcănari o admit.

Poiana-Sibiului, la 20 Aprilie 1935.

Președintele oierilor și al
Camei de Agricultură circ. Sibiu:

Nic. Muntean

În ziarul „Universul“ din 2 Mai 1935 cetim:

Valorificarea lânii indigene

Eri s'a semnat contractul de vânzare a lânii intervenit între fabricile de postav și „Uniunea Centrală a Sindicatelor agricole“.

Prețul cu care se plătește lâna este: Lâna țigaie Lei 55 kg. merinos Lei 66 kg., spancă Lei 60 kg., țigaie Cadrilater Lei 42 kg., țurcană albă Lei 33 kg., țurcană neagră Lei 30 kg.

Vânzările și cumpărările se vor face numai prin „Uniunea Centrală a Sindicatelor Agricole“.

Predarea se face la gara producătorilor sau la depozitul cel mai apropiat și va începe imediat după tunsoare. Plata se face la predare.

Pentru orice informațiuni agricultorii se vor adresa „Uniunii Centrale a Sindicatelor Agricole“ București, Bul. I. C. Brătianu 5, sau la Sindicatul agricole județene.

Ne fiind mulțumiți cu prețul fixat pentru lâna țurcană dl director al revistei a înaintat în 14 Mai 1935 dlui Ministru al Agriculturii Memoriul-protest, pe care-l publicăm la rubrica „Colțul durerilor“.

Cetim în ziarul „Curentul“ din 2 Mai 1935:

Germania face cumpărări masive de lâna

Spicuim din câteva ziare de specialitate:

În ultimile săptămâni, agenți lucrând în contul Germaniei, au cumpărat pe piața Liverpool-ului circa 300 baloturi de lâna a 170 kgr. fiecare. Afară de asta, cantități însemnate de alpaga și lâna peruviană au părăsit Anglia cu destinația spre Germania. Deasemeni, Germania a cumpărat tot contingentul de lâna disponibil pe piața australiană, ceace a provocat o ridicare bruscă a prețului. Pe de altă parte se semnaleză că cumpărătorii germani se străduiesc din răspuțeri să închee operații prin compensații particulare spre a dobândi însemnate cantități de bumbac.

Din Tourcoing se anunță că s'au făcut cumpărături anormale de lâna pieptenată și zdrențe de lâna în contul Germaniei. Din această cauză prețurile s'au urcat cu 20 la sută.

Față de aceste cumpărături masive de lâna și bumbac făcute de Germania, consiliul superior al apărării naționale franceze a cerut prohibirea exportului de lâna brută și pieptenată, ceace s'a și făcut prin decret.

Sindicatul pieptănătorilor de lâna din Franța a intervenit însă pe lângă ministerul de industrie și, în numele grupurilor interesate, a arătat că prohibirea exportului lânii este inutilă și inoportună. Inoportună, căci va provoca o acumulare de stocuri și va mări numărul șomerilor, favorizând totodată concurența străină. Inutilă, căci recente cumpărări ale Germaniei nu trec peste cumpărăturile normale.

Lucrurile stau deocamdată aci.

Citim în ziarul „Universul“ din 10 Mai 1935 :

Exportul mieilor din Cadrilater în Grecia

Bazargic, 7 Mai.

În ziua de 27 Aprilie, s'a exportat prin portul Cavarna, pentru Grecia, 8000 miei, iar zilele acestea va sosi alt vapor spre a încărca un nou transport de miei.

Prețurile oferite de importatorii greci, au avut darul de a înviora într'o slabă măsură piața locală, sleită cu totul în urma groazniciei secete ce a bântuit anul trecut.

Dacă exportul mieilor va continua, este ușor de prevăzut că prețul cărnii de miel, — care până acum s'a vândut pe piața Bazargicului cu 20 lei kgr. va suferi o simțitoare urcare.

În treacăt notăm că din anul 1913 și până astăzi, exportul cel mai însemnat s'a făcut în 1914, când s'a exportat prin portul Balcic pentru Turcia, 35 000 miei.

Atât în țară cât și în străinătate, mieii dobrogeni sunt renumiți — în special acei din Cadrilater, — pentru carnea fragedă, gustoasă și fără miros.

Totuși, în vederea consumului intern și mai ales a exportului, recomandăm crescătorilor de oi, a castra mieii.

Un miel castrat, bine hrănit, în etate de 10—11 luni, atinge în greutate până la 30—35 kg. Carnea e mult mai fragedă iar ca gust, delicioasă.

Cu o asemenea producție de miei, cu mult superioară — atât cantitativ cât și calitativ acelei actuale, — nu numai că ofertele importatorilor străini ar crește simțitor, dar crescători de oi ar putea obține sigur prețuri întreprinse.

S'au vândut în primăvara aceasta :

1. Oile țurcane din Munții Apuseni cu Lei 450—500 perechea, fără miei.
2. Oile țurcane de Carpați cu Lei 800—900 perechea fără miei și cu Lei 1000—1200 perechea cu miei.
3. Mieii s'au vândut dela Lei 230 perechea până la 400.

Mulți oieri s'au înșelat anul acesta, vânzându-și mieii prea lesne. E și cauza lipsei de pășune și nevoia de a eși la munte.

Am primit la redacție următoarele reviste și ziare :

„Revista Crescătorilor de animale“, Anul I. Nr. 5. Mai, 1935. Căsuța Poștală 6004, București IV.

„Sănătatea“. Director Dr. Sigmand-Sigma. Anul XXXV. Nr. 3. Maiu 1935. București IV., Str. Triumfului Nr. 7.

„Plaiuri Săcelene“. Redactor Victor Tudoran. Anul II, Nr. 4—5, Aprilie—Mai, Satulung-Săcele, jud. Brașov.

- „Dobrogea Corporatistă“. Anul II. Nr. 12. Constanța.
 „Foaia Plugarului“. Anul IX. Nr. 7 și 8—9. Constanța.
 „Glas Românesc“ în regiunea secuizată. Redactor Oct. Dobrotă Anul V. Nr. 167 și 159. Odorhei.
 „Unirea“. Anul XI. Nr. 2 și 3. Turnu-Măgurele.
 „Tribuna“. Anul VIII. Nr. 387. Sibiu.

—
 Și-au achitat abonamentul pe anul I.:

JUD. SIBIU. Com. Poiana Sibiului: Gheorghe Șufană 288.

Com. Ocna-Sibiului: Pavel Streulea, primpretor.

Com. Jina: Dumitru Mănișuțiu, înv.

Com. Tilișca: Ion Bumbea.

JUD. ALBA. Orașul Aiud: Constantin Vonica, comerciant.

Com. Mogoș: Macavei Căteanu, înv. pens.

JUD. FĂGĂRAȘ. Orașul Făgăraș: Dumitru Bozdog, comerc.

Pe anul II.:

JUD. SIBIU. Com. Poiana-Sibiului: Gheorghe Radu Boerescu, Ilie Dăncilă 952, Traian Oprean 1013, Nicolae Fântână 600, Nicolae Muntean 1110, Ion Vonica 1270, Stan Muntean 379, Ion Muntean 141, Dumitru Muntean 837.

Com. Săliște: Ion Stănișor, Ion Lupaș.

Com. Tilișca: Ion Bumbea.

JUD. TURDA. Orașul Turda: Ion Vonica, comerciant.

JUD. DÂMBOVIȚA. Orașul Târgoviște: Ing. Pavel Bozdog.

—
Poșta Redacției. — *D-lui Traian Vonica.* Articolul Dv. „Creșterea oilor“ îl vom continua în numărul viitor. — *D-lui Nicolae Vonica.* Articolul Dv. „Să nădăjduim“ apare în numărul viitor.

—
Plătiți-vă abonamentul! Dați-ne curaj și puțință să aparem la timp și cât mai ales. Nu fiți zgârciți în a vă servi interesele! Revista își face datoria, faceți-v'o și D-voastră față de ea!

